

ORTAK VASIYETNAMENİN GEÇERLİLİĞİ

VALIDITY OF A JOINT WILL

Yasemin DURAK*

Makale Bilgi

Gönderi: 25/03/2024
Kabul : 25/06/2024

Anahtar Kelimeler

*Ortak Vasiyetname,
Müşterek Vasiyetname,
Birlikte Vasiyetname,
Karşılıklı Vasiyetname,
Birbirine Bağlı
Vasiyetname.*

Article Info

Received: 25/03/2024
Accepted: 25/06/2024

Keywords

*Joint Will,
Joint Testament,
Joint Will,
Mutual Will,
Interdependent Will.*

Özet

10.21492/inuhfd.1458389

Ortak vasiyetname Alman Medeni Kanunu'nda yer alan, Türk-İsviçre Hukuku bakımından ise geçerliliği hem doktrinde hem de yargıda tartışılan bir konu olmuştur. Avusturya Medeni Kanunu'nda da ortak vasiyetname düzenleme bulmuştur. Bu vasiyetname türünde birden fazla kişi aynı veya farklı belgelerde ölüme bağlı tasarruflarını açıklayabilecekleri gibi vasiyetname düzenleyenler karşılıklı olarak da birbirleri lehine tasarruflarda bulunabilir ya da vasiyetnamelerden birinin geçerliliği diğerinin geçerliliğine bağlanabilir. Ortak vasiyetname; birlikte vasiyetname, karşılıklı vasiyetname ve birbirine bağlı vasiyetname olarak üçe ayrılmaktadır. Gerek Alman Hukukunda gerekse Avusturya Hukukunda sadece eşler ortak vasiyetname yapabileceklerdir. Alman Medeni Kanunu'nda yer bulan bu vasiyetname türünün Türk Hukuku bakımından da geçerliliği ele alınmalıdır. Öğretide ortak vasiyetname türlerinden karşılıklı ve birbirine bağlı vasiyetnamenin geçerliliği kabul edilirken, birlikte vasiyetname geçerli kabul edilmemektedir. Ayrıca ortak vasiyetnamenin geçerliliği tespit edilirken tahvil yoluyla ayakta tutulup tutulamayacağı noktasında da farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu hususta birlikte vasiyetname, tahvil yoluyla, vasiyetnameyi yapanlardan biri için geçerli olarak kabul edilebilmektedir. Ortak vasiyetnameye İsviçre Medeni Kanunu Tasarısı'nda yer verilmiş, ancak daha sonra Tasarı'dan çıkarılmıştır.

Abstract

Joint wills are regulated in the German Civil Code, and their validity in terms of Turkish-Swiss Law has been a subject of debate both in the doctrine and in the judiciary. The Austrian Civil Code also regulates joint wills. In this type of will, more than one person may declare their testamentary dispositions in the same or different documents, or the testators may make mutual dispositions in favor of each other, or the validity of one of the wills may depend on the validity of the other. Joint wills are divided into three as joint wills, mutual wills, and interdependent wills. In both German and Austrian law, only spouses can make joint wills. The validity of this type of will, which is included in the German Civil Code, should also be addressed in terms of Turkish Law. While the doctrine accepts the validity of mutual and interdependent wills among the types of joint wills, joint wills are not accepted as valid. In addition, while determining the validity of a joint will, different opinions have been put forward as to whether it can be kept alive through a bond. In this regard, a joint will may be recognized as valid for one of the testators through a testamentary bond. Joint wills were included in the Draft Swiss Civil Code, but were later removed from the Draft Code.

EXTENDED SUMMARY

Joint wills are issued in order to secure the financial interests of the spouses, especially their common children. Under German law, only spouses can make a joint will.

A joint will is a testamentary disposition in which more than one heir jointly declares their last wishes in order to unilaterally dispose of their assets.

In a joint will, more than one heir declares their last wishes at the same time and in the same document. In this type of will, it is important to make dispositions within the same document. It is possible to make different testamentary dispositions within the same document. In a joint will, the testators do not make dispositions to each other, but to third parties. Under German law, spouses usually make a will to their children. In this type of testament, the wills of more than one person are summarized in a document only in appearance and are not consciously linked. This form, which is rare in practice, is not a joint will within the meaning of § 2265 et seq. BGB. For this reason, a joint will is also referred to as a "community of wills".

In a mutual will, the testators make testamentary dispositions in favor of each other. According to one opinion, there is no common will here. In this case, while the will of the first deceased person will have consequences, the will of the other person will not have consequences. Consequently, there is no addressee to execute the will of the spouse who died in the second place. Here, the wills must be included in the same document. Otherwise, there will be no need to express it as a joint will. Because the spouses may appoint each other as testator separately.

Each spouse appoints the other as the preliminary heir, the third person as the subsequent heir, and the substitute heir in case the other dies before or at the same time. In this case, this arrangement is called a "separation solution" since the third person receives the estate partly as the heir of the first deceased spouse and partly as the full heir of the longest-lived spouse. Here, each spouse appoints the other as the sole heir and the third as the substitute heir in case the other dies before or at the same time. Thus, the third party becomes the owner of the estate upon the death of the long-lived spouse. The term "Berliner Testament" has become popular for this method.

In the case of interdependent wills, the validity of one of the wills depends on the validity of the other. Consequently, the invalidity of one of the wills will render the other will invalid. According to one opinion, interdependent wills cannot be considered as joint wills.

A will can be made both mutually and interdependently. At this point, a mixed will can be mentioned. For example, spouses may make testamentary dispositions to each other with the same document and the validity of one of them may depend on the other.

Interdependent wills can be revoked or changed by one of the spouses at any time after the death of the other spouse without the consent of the other spouse.

If the spouses agree, they can revoke interdependent dispositions in the same way as a joint will. Here, a unilateral will issued by the other spouse is not sufficient. The revocation of interdependent dispositions will give the spouses freedom of disposition again. According to § 2272 BGB, a joint will can only be revoked jointly by both spouses in accordance with § 2256 BGB.

According to the view that a joint will is not valid, joint testamentary dispositions can only be made in the form of an inheritance contract, which is a bilateral legal transaction.

Different opinions have been put forward on the validity of joint testamentary dispositions according to their types. According to one opinion, joint testamentary dispositions are invalid, while interdependent and mutual testamentary dispositions are valid.

According to another opinion, joint wills in a single document are invalid since they are not regulated by law. According to another opinion, the testamentary dispositions issued with the same document, especially the dispositions made by spouses to each other, are invalid. As stated above, it is accepted that such a legal transaction will only be valid if it is made with an inheritance agreement. This view has been criticized and it has been emphasized that when such an inheritance contract is valid, joint wills should also be valid.

According to an idea put forward in terms of the type of invalidity, joint wills are subject to the sanction of revocability. The reason for revocability is the violation of the form (Art. 557/I b. 4 of the TCC). Therefore, according to this opinion, the will will be valid as long as it is not revoked. In order to revoke an invalid will, it will be necessary to file an annulment lawsuit.

According to a second opinion defending the invalidity of a joint will, the sanction of absolute nullity is in question here. The view of absolute nullity has been defended because the legislator has not stipulated any provision for joint wills issued in a single text. In this case, there is no need to file a lawsuit. The joint will shall be null and void automatically.

There is a tendency to accept mutual wills and interdependent wills as valid, provided that the formal requirements stipulated in the Law are complied with. This is because there is no obstacle to make a conditional will.

According to another opinion, in cases where the joint will is included in the same paper, if the conditions for two separate wills are met, the dispositions may be considered valid as two independent wills even if they are dependent on each other. Thus, the will of the disposer will be recognized as superior. According to another opinion, joint wills are possible and may be executed by any two or more persons.

Another issue that needs to be addressed is the institution of bonds. A bond is a legal transaction that is invalid, provided that it meets the conditions of another valid legal transaction, and is kept alive by taking into consideration the will of the parties. While there are those who consider bonds possible in joint wills, it is also stated that bonds are not possible, especially in interconnected joint wills.

I. GİRİŞ

Ortak vasiyetnameler Türk-İsviçre Hukukunda yer almamakla birlikte Alman Hukukunda var olan bir kavramdır. Ortak vasiyetname Alman Medeni Kanunu'nun § 2265 – § 2272 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Türk Hukukunda da bu vasiyetname türünün geçerli olup olmadığı hususunda tartışmalar yapılmıştır.

Bu özel vasiyetname biçimi özellikle ortak çocukların mali çıkarlarını güvence altına almak ve tereke planlamasına olanak tanımak amacıyla düzenlenmektedir¹. Alman Hukukuna göre sadece eşlerin ortak vasiyetname yapması söz konusudur. Haliyle ortak vasiyetname, geçerli bir evlilik içinde düzenlenmesi halinde mümkündür². Ayrıca kayıtlı birliktelikteki kişilere de (LPartG. § 10 Abs. 4 S. 1) ortak vasiyetname yetkisi verilmiştir³. Sonraki bir evlilik, evli olmayan kişilerin yapmış olduğu ortak vasiyetnamenin geçersizliğini ortadan kaldıramaz. Buna karşılık, boşanma, ortak vasiyetnamenin geçerliliğini yitirdiği anlamına gelmez. § 2268 f.1, madde 2077 ile bağlantılı olarak, ortak bir vasiyetnamenin boşanma halinde genellikle bütünüyle geçersiz hale geleceğini öngörmektedir. Ancak, 2268. maddenin 2. fıkrasına göre, bu durum yalnızca vasiyet eden kişinin başka bir iradesi varsayılmadığı sürece geçerlidir⁴.

Ortak vasiyetname; el yazılı vasiyetname, resmi vasiyetname ve acil durum vasiyetnamesi (sözlü vasiyetname) olarak düzenlenebilir⁵.

Vasiyetname metninin sadece bir eş tarafından elle yazılması yeterlidir. Ancak bir eş önce kendi vasiyetnamesini yazıp imzaladıktan sonra diğer eşin vasiyetnamesini de yazacaktır⁶.

El yazısı ile ortak vasiyetname olması durumunda metne yapılan eklemeler de en az bir eş tarafından yazılmalı ve her ikisi tarafından imzalanmalıdır⁷.

II. ORTAK VASIYETNEMENİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

Birden fazla mirasbırakanın, malvarlıkları üzerinde tek taraflı olarak tasarrufta bulunmak amacıyla birlikte son arzularını açıkladıkları ölüme bağlı tasarruf ortak vasiyetname olarak ifade edilmektedir⁸. Her ne kadar tanımda birden fazla mirasbırakandan söz etse de Alman hukukuna göre sadece eşler ortak vasiyetname yapabilir. Ayrıca fiili birliktelikteki kişiler de bu vasiyetname türünden yararlanabilir (LPartG, §§ 2266 ff)⁹.

Ortak bir vasiyetname her iki eşin ölüme bağlı tasarruflarını içermelidir¹⁰. Ayrıca birden fazla mirasbırakanın karşılıklı olarak veya üçüncü bir kişiyi vasiyet alacaklısı veya mirasçı olarak tayin ettikleri bir vasiyetname de mümkün olabilmektedir.

Ortak vasiyetnamenin tanımı, 5 Ekim 1961 tarihli Vasiyetnamelerin Şekline Uygulanacak Hukuka İlişkin Lahey Sözleşmesi¹¹ (Haager Testamentsformübenienkommen/ TestÜbk) 4. maddesine dayanmaktadır: Maddeye göre “Bu sözleşme iki veya daha çok kişinin tek bir belgeyle yaptıkları vasiyet tasarruflarının şekillerinde de uygulanır¹².”

Avrupa Miras Antlaşması'na (Europäische Erbrechtsverordnung EU-ErbVO) göre miras sözleşmesinin tanımı ise, 1989 tarihli Miras Hukukuna İlişkin Lahey Sözleşmesi'nin (ErbÜbk) 8. maddesine

¹ HAU, Wolfgang/POSECK, Roman/LITZENBURGER, Wolfgang: BeckOK Bürgerliches Gesetzbuch, 61. Edition, C.H.BECK, München 2022, BGB § 2265, Rn.1.

² HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2265, Rn.16.

³ FRANK, Rainer/HELMS, Tobias: Erbrecht, 7. Auflage, C.H.BECK, München 2018, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.5.

⁴ FRANK/HELMS, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.6.

⁵ FRANK/HELMS, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.7.

⁶ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2267, Rn.4.

⁷ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2267, Rn.9.

⁸ DURAL, Mustafa/ÖZ Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt 4 Miras Hukuku, 13. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019, s.52; DURAL, Mustafa: “İsviçre Türk Hukukunda Ortak (Müşterek) Vasiyetnameler”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, 3(4), 1969, s.165; YILMAZ, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku, 2.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2024, s.182; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Miras Hukuku, 3. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987, s.129; İMRE, Zahir/ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, 7. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 2010, s.213; İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan: Miras Hukuku, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.178; ANTALYA, O. Gökhan/SAĞLAM, İpek: Miras Hukuku Cilt III, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.162; AYİTER, Nuşin/KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Miras Hukuku, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 1989, s.80; ÇABRİ, Sezer: Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 495-574) Cilt I, Güncellenmiş 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, s.540; EREN, Fikret/YÜCER-AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023, s.134; ERGÜNE, Mehmet Serkan: Vasiyetnamenin Yorumu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011, s.24-26; ÖZÜGÜR, Ali İhsan: Türk Medeni Kanunu'ndan Önce ve Sonra Miras Hukuku Cilt I, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s.827; RUHİ, Ahmet Cemal/RUHİ, Canan: Vasiyetname, Miras Sözleşmesi, Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali ve Tenkis Davası (2021), 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.38; RUHİ, Ahmet Cemal/RUHİ, Canan: Vasiyetname ve Miras Sözleşmesinden Kaynaklanan Davalar (2023), 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s.46; TEKDOĞAN, Aydın: Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022, s.103; GÜNAY, Erhan: Miras Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davaları (2015), Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s.265; GÜNAY, Erhan: Soru ve Cevaplarla Miras El Kitabı (2023), 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s.168; ATLI, Banu: Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s.29; ÇİFTÇİ, Hasan: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s.30; KIRAC, Onur: Vasiyetnamenin Yürürlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021, s.19; AĞCA-TOPLANDI, Pınar: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008, s.8; AYDIN, Sema: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Kapsamında Sözlü Vasiyetname, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2016, s.10, dn.42.

⁹ RÖMERMANN, Volker: Münchener Anwaltshandbuch GmbH-Recht, 5. Auflage, C.H.BECK, München 2023, Rn.140.

¹⁰ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2265, Rn.8.

¹¹ Das Haager Übereinkommen über das auf die Form letztwilliger Verfügungen anzuwendende Recht.

¹² LEIPOLD, Dieter: “Das Europäische Erbrecht (EuErbVO) und das deutsche gemeinschaftliche Testament”, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, (3), 2014, s.142.

dayanmaktadır. Bu hükme göre miras sözleşmesi, yazılı veya karşılıklı yazılı olarak yapılan veya karşılıklı vasiyetnameler neticesinde oluşan ve tarafların bir ya da birden fazla kişinin gelecekteki mal ya da mallar üzerindeki haklarını kuran, değiştiren veya sona erdiren, ivazlı ya da ivazsız sözleşmelerdir (Art. 3/1 b). Yapılan bu tanımın hem miras sözleşmesini hem de Alman Miras Hukuku kapsamındaki ortak vasiyetnameyi kapsadığı anlaşılmaktadır¹³. Burada kabul edilen görüşe göre, Alman Hukukuna göre ortak vasiyetnameler, bir veya daha fazla belgede yer alıp almadığına bakılmaksızın, miras sözleşmesinin kapsamına girer¹⁴.

Ortak vasiyetnameyi hukuki nitelik olarak, vasiyetname ile miras sözleşmesi arasında yer alan bir kavram olarak değerlendiren görüş bulunmaktadır¹⁵. Diğer bir fikre göre iki veya daha fazla kişinin birlikte vasiyetname yapmaları ve bu tek vasiyetnamede karşılıklı olarak birbirleri hakkında ölüme bağlı tasarrufla bulunmaları ortak vasiyetnamedir. Ancak bu durumun Türk hukukuna göre geçerli olmadığı ifade edilmiştir¹⁶.

BGB § 2265'e göre ortak bir vasiyetname sadece eşler tarafından düzenlenebilir. BGB § 2266 ise sözlü ortak vasiyetnameyi düzenlemiştir. Hükme göre §§ 2249 ve 2250'de¹⁷ öngörülen şartlar eşlerden sadece birinde var olduğunda ortak bir vasiyetname, §§ 2249, 2250'ye göre düzenlenebilir.

BGB § 2267 ise el yazılı ortak vasiyetnameyi düzenlemiştir¹⁸. Hükme göre madde 2247¹⁹ uyarınca ortak bir vasiyetname düzenlemek için eşlerden birinin vasiyetnameyi burada öngörülen şekilde düzenlemesi ve diğer eşin ortak beyanı kendi eliyle imzalaması yeterlidir. İmzayı atan eş, imzasını attığı zamanı (gün, ay ve yıl) ve yeri belirtmelidir. Görüldüğü üzere burada Türk hukukundan farklı olarak düzenleme yerinden de söz edilmiştir.

Avusturya Medeni Kanunu'nda da ortak vasiyetname (wechselseitige Testamente) düzenlenmiştir. ABGB § 1248'e göre eşlerin birbirlerini veya başka kişileri vasiyetnamede mirasçı olarak atamaları mümkündür. Böyle bir vasiyetname de geri alınabilir; ancak bir tarafın geri alması diğer tarafın da geri almasını gerektirmez.

Ortak vasiyetnamede önemli olan malvarlığı üzerinde birden fazla miras bırakanın birlikte tasarrufla bulunma iradesidir. Ortak vasiyetname üç şekilde ortaya çıkabilir:

III. ÇEŞİTLERİ

A. Birlikte Vasiyetname(gleichzeitiges gemeinschaftliches Testament)

Birlikte vasiyetnamede birden fazla mirasbırakan aynı anda ve aynı belge içinde son arzularını açıklamaktadırlar²⁰. Bu vasiyetname türünde aynı belge içinde tasarrufla bulunmak önemlidir. Aynı belge içinde farklı ölüme bağlı tasarruflarda bulunulması ise mümkündür. Birlikte vasiyetname türünde vasiyet eden kişiler birbirlerine tasarrufla bulunmayıp, üçüncü kişilere tasarrufla bulunmaktadırlar. Alman hukukuna göre eşler genellikle çocuklarına vasiyette bulunmaktadırlar.

Bu vasiyetname türünde, birden fazla kişinin vasiyetleri, sadece görünüşte bir belgede özetlenmiştir ve bilinçli olarak ilişkilendirilmemiştir. Pratikte ender görülen bu şekil, §§ BGB § 2265 vd. anlamında ortak bir irade değildir. Bu nedenle birlikte vasiyetname, "vasiyet topluluğu" olarak da adlandırılmıştır.²¹

Yargıtay'ın vermiş olduğu bir karara göre

“Mahkemece, iptal konusu vasiyetnamenin, birlikte vasiyetname niteliğinde olduğu belirtilerek yasa da öngörülen şartlara uygun olmadığından, geçerli sayılamayacağı kararı verilmişse de, mirasbırakan ve sağ eşinin, iki şahit huzurunda, noterde düzenleme şeklinde hazırlanan tek bir vasiyetname ile mirasçılıktan çıkarma işlemi yapmış olmalarında da usule aykırılık yoktur. Zira mirasbırakan ve eşi tarafından imzalanan vasiyetnamede, birbirine bağlı veya iç içe geçmiş tasarruflar bulunmayıp eşlerin, birlikte, tek bir vasiyetname ile yalnızca çıkarmaya ilişkin iradelerini açıklama durumları söz konusu olduğundan, davaya konu vasiyetnamenin ortak vasiyetname gibi değerlendirilmek suretiyle geçersiz kabul edilmesi isabetli olmamıştır.”²²

B. Karşılıklı Vasiyetname(gegenseitiges gemeinschaftliches Testament)

Karşılıklı vasiyetnamede vasiyetname düzenleyenler birbirleri lehine ölüme bağlı tasarruflarda bulunurlar²³. Bu durumda ilk ölen kişinin vasiyetnamesi sonuç doğururken, diğer kişinin vasiyetnamesi sonuç doğurmayacaktır²⁴. Haliyle ikinci sırada ölen eşin vasiyetnamesinin ifa edileceği bir muhatap

¹³ LEIPOLD, s.143.

¹⁴ LEIPOLD, s.143.

¹⁵ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.129.

¹⁶ İMRE/ERMAN, s.213.

¹⁷ BGB §§ 2249 ve 2250 sözlü vasiyetnameyi düzenlemektedir.

¹⁸ Geçerliliği noktasında bkz. SÜß/ HASS, Erbrecht in Europa, zerb Verlag, Baden/ Basel 2004, s.98, N.63.

¹⁹ BGB § § 2247 el yazılı vasiyetnameyi düzenlemektedir.

²⁰ DURAL, s.166; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.130; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.178; ÇABRİ, s.541; KÖPRÜLÜ, Bülent: Miras Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1985, s.124, dn.4; KOYUNCU, Ferhat: Sözlü Vasiyetname, Ankara 2022, Seçkin Yayıncılık, s.23; ŞENER, Esat: “Noterlerin Düzenlediği Ortak (Müşterek) Vasiyetnameler Üzerine Düşünceler”, Türkiye Noterler Birliği Dergisi, (22), 1979, s.12; İNCE-AKMAN, Nurten: Vasiyetname Yapma Özgürlüğünün Sınırları, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023, s.267.

²¹ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2265, Rn.13.

²² Yargıtay 7.HD., 28.02.2022, E.2022/813, K.2022/1486.

²³ DURAL, s.166; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.130; OLGAC, Furkan: Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Koruma Önlemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s.46; ÖZÜĞÜR, s.828; KOYUNCU, s.23; ŞENER, s.12; İNCE-AKMAN, s.267.

²⁴ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2265, Rn.14.

kalmamıştır.

Burada vasiyetnamelerin aynı belge içinde yer alması gerekmektedir. Aksi takdirde ortak vasiyetname olarak ifade edilmesine gerek kalmayacaktır. Zira eşler ayrı ayrı birbirlerini vasiyetçi olarak atayabilir.

Alman Medeni Kanunu § 2269'a göre eşlerin, birbirlerini mirasçı olarak atadıkları ortak bir vasiyetnamede, sağ kalanın ölümünden sonra her iki tarafın terekesinin üçüncü bir şahsa geçmesine karar vermişlerse, bu durumda şüphe halinde, üçüncü kişinin, son ölen eşin mirasçısı olarak tüm tereke için atanmış olduğu kabul edilir (f.1). Eşler böyle bir vasiyetnamede, hayatta kalan kişinin ölümünden sonra yerine getirilmesi gereken bir vasiyetname düzenlemişlerse, şüphe durumunda, vasiyetin, lehine mal kazandırılan kişiye ancak hayatta kalan kişinin ölümüyle geçeceği varsayılır (f.2).

Eşlerden her biri diğerini ön mirasçı, üçüncü kişiyi sonraki mirasçı ve diğerinin tasarruftan önce veya aynı anda ölmesi halinde yedek mirasçı olarak tayin eder. Bu durumda üçüncü kişi, terekeyi kısmen ilk ölen eşin mirasçısı, kısmen de en uzun ömürlü olanın tam mirasçısı olarak aldığından bu düzenlemeye "ayrılık çözümü" adı verilmiştir²⁵.

Burada, eşlerden her biri, diğerinin tasarruftan önce veya aynı zamanda ölmesi durumunda, diğerini tek tam mirasçı, üçüncüyü ise yedek mirasçı olarak atar. Böylece üçüncü şahıs, uzun ömürlü olan eşin ölümüyle birlikte terekeye sahip olur. "Berliner Ahit" terimi bu yöntem için yaygınlaşmıştır²⁶.

C. Birbirine Bağlı Vasiyetname (gegenseitig abhängiges Testament/wechselbezügliches gemeinschaftliches Testament)

Birbirine bağlı vasiyetnamede vasiyetnamelerden birinin geçerliliği diğerinin geçerliliğine bağlıdır²⁷. Haliyle vasiyetnamelerden birinin geçersizliği diğerini de geçersiz kılacaktır. Bir fikre göre birbirine bağlı vasiyetname ortak vasiyetname olarak değerlendirilemez²⁸.

Bir vasiyetname hem karşılıklı hem de birbirine bağlı olarak da yapılabilir. Bu noktada karma bir vasiyetnameden söz edilebilir. Örneğin eşler aynı belge ile birbirlerine ölüme bağlı tasarrufta bulunup bunlardan birinin geçerliliği diğerine bağlı tutulabilir.

Birbirine bağlı vasiyetname Alman Medeni Kanunu'nun § 2270. maddesinde yer almaktadır. Hükme göre eşler, ortak bir vasiyetnamede, birinin tasarrufu olmadan diğerinin tasarrufunun da yapılmayacağını kabul etmişlerse, bir tasarrufun hükümsüzlüğü veya geri alınması, diğerinin de geçersizliğine yol açar²⁹ (f.1).

Eşler karşılıklı olarak birbirine mal kazandırmış veya eşlerden biri diğerine bir mal kazandırmış ise, lehine mal kazandırılanın hayatta kaldığında, diğer eşle akraba olan veya ona bir biçimde yakın olan bir kişinin lehine bir tasarrufta bulunmuş ise şüphe halinde tasarruflar arasında böyle bir ilişki olduğu varsayılır³⁰ (f.2).

Birinci fıkra, mirasçıların atanması, vasiyetler, mükellefiyetler ve uygulanacak miras hukukunun seçimi dışındaki tasarruflara uygulanmaz³¹ (f.3).

Geri alınması ise § 2271. madde de yer almaktadır.

§ 2270'de tanımlanmış olan ilişkide diğer eşin tasarrufu geri alması, eşlerin hayatta olduğu süre içinde 2296. maddenin miras sözleşmesinden dönmeye ilişkin hükümlerine göre gerçekleşir. Bir eş, diğer eşin yaşamı süresince yaptığı tasarrufu, ölümü üzerine yeni bir tasarrufta bulunmak suretiyle tek taraflı olarak geri alamaz (f.1).

Geri alma hakkı diğer eşin ölümü ile sona erer; ancak, hak sahibi kendisine düşeni reddederse, sağ kalan eş tasarrufu geri alabilir. Tasarrufun kabul edilmesinden sonra, hayatta kalan eş, 2294 ve 2336. maddeye göre geri alma hakkına sahiptir (f.2). Bu hükme göre geri alma hakkı genellikle diğer eşin ölümüyle birlikte sona erer. Bu, ortak vasiyetnamelerin özelliğidir: sağ kalan eş, daha iyi bir kavrayışa veya daha sonraki bir tarihte değişen yaşam koşullarına rağmen artık düzeltmeyebileceği bir tasarrufla on yıllar boyunca bağlı kalabilir³².

Eşlerin veya eşlerden birinin saklı pay sahibi bir alt soyuna mal bırakılmış ise bu durumda 289 (2) maddesi hükmü aynı şekilde uygulanır (f.3).

Geri alma beyanı ise şekle tabidir. Bu beyanın noterler aracılığıyla olması gerekir³³.

Bu tür tasarruflar, diğer eşin rızası olmaksızın, eşin ölümünden sonra herhangi bir zamanda eşlerden biri tarafından iptal edilebilir, istenildiğinde değiştirilebilir³⁴. Ancak bir eş tek taraflı olarak, diğer eşin katılımı olmaksızın, karşılıklı tasarruflarını iptal etmek, değiştirmek veya başka bir şekilde geri almak isterse,

²⁵ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2269, Rn.2; AYKAN-KURT, Banu: Yabancı Unsurlu Vasiyetnamelere Uygulanacak Hukuk ve Türkiye'deki Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s.128.

²⁶ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2269, Rn.2; RÖMERMANN, Rn.141; FRANK/HELMS, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.1.

²⁷ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2265, Rn.15; SÜB/HASS, s.98, N.64; DURAL, s.166; SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkay, Miras Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2022, s.241; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.179; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.130; ÇABRİ, s.541; OLGAÇ, s.47; KOYUNCU, s.23; İNCE-AKMAN, s.269.

²⁸ İMRE/ERMAN, s.213, dn.42.

²⁹ SCHMUCKER, Andrea: "Die Wechselbezüglichkeit von Verfügungen in gemeinschaftlichen Testamenten in der Rechtsprechung des BayObLG", Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (6), 2001, s.528; RÖMERMANN, Rn.140.

³⁰ SCHMUCKER, s.531.

³¹ SCHMUCKER, s.527.

³² FRANK/HELMS, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.1.

³³ BASTY, Gregor: „Bindungswirkung bei Erbvertrag und gemeinschaftlichem Testament“, Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (2), 2000, s.79; RÖMERMANN, Rn.144.

³⁴ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2271, Rn.5.

bunu ancak ortak vasiyetnamede 2296. madde ile bağlantılı olarak 2271. madde 1. fıkrada 1. cümle koşulları altında yapabilir³⁵.

Eşler anlaşılırsa, ortak vasiyetname ile aynı şekilde karşılıklı tasarrufları geri alabilirler. Burada diğer eş tarafından düzenlenen tek taraflı vasiyetname yeterli değildir³⁶. Karşılıklı tasarrufların geri alınması eşlere yeniden tasarruf özgürlüğü verecektir³⁷. BGB § 2272'ye göre, ortak bir vasiyetname BGB § 2256 uyarınca sadece her iki eş tarafından birlikte geri alınabilir. Bu vasiyetname türünde bir eşin tasarrufunun hükümsüzlüğü her zaman diğer eşin tasarrufunun geçersizliği sonucunu doğurur³⁸.

Münih Yüksek Bölge Mahkemesinin vermiş olduğu bir karara konu olan olaya göre merhum, daha önce ölmüş olan eşiyile birlikte, birbirini tek mirasçı olarak ve iki oğlunu da son ölenin mirasçıları olarak eşit paylara atadığı bir Berlin vasiyetnamesi düzenlemiştir. Karısının ölümünden sonra, koca kayıtlı bir hemcins birlikteliği akdetmiş ve daha sonra noter tasdikli bir senetle, zorunlu paya hak kazanan bir kişi geçmiş olduğu için nihai varisin atanmasına itiraz etmiştir. Bununla birlikte, karara bağlanan davanın özelliği, vasiyet edenin daha önce ölmüş olan eşiyile birlikte, her iki eşin de nihai bir varis tayini yapmadan birbirlerini yalnızca tek mirasçı olarak atadığı ortak bir vasiyetname düzenlemiş olmasıdır³⁹. Mahkeme, sonraki vasiyetnamenin, kocanın daha önce beyan edilen tek varis olarak atanmasının zımnî bir şekilde iptalini içerdiğini öne sürerek, itiraz edilen düzenlemeden on yıl önce düzenlenen ortak vasiyetnamenin geçersiz olduğunu ifade etmiştir. Çünkü tek mirasçı olarak atanma artık koşulsuz değil, yalnızca iki çocuğun daha sonra nihai mirasçı olarak atanmasına tabidir⁴⁰. Ancak bu durum eleştirilmiştir. Zira mahkeme, BGB § 2270 (1) uyarınca nihai mirasçıların atanmasına itiraz edilmesinin, aynı vasiyetnamede şart koşulan, ancak - muhtemelen ayrıca beyan edilmiş - daha önceki bir ölüme bağlı tasarruf düzenlemesinin iptalini ifade eder. Çünkü § 2258 BGB'ye göre daha sonra çelişen bir vasiyetname ile iptal kanun gereği gerçekleşirken, § 2254 BGB'ye göre iptal, bağımsız bir beyan gerektirir⁴¹.

IV. ORTAK VASİYETNEMENİN GEÇERLİLİĞİ

Ortak vasiyetname Alman Hukukunda yer alan bir ölüme bağlı tasarruftur. Türk-İsviçre Hukukunda ise ortak vasiyetname düzenlenmemiştir. Türk Hukukunda bu üç ortak vasiyetnamenin geçerliliği noktasında farklı görüşler ileri sürülmüştür.

A. Ortak Vasiyetnamenin Geçerli Olmadığı Görüşü

Türk Hukukunda ortak vasiyetnamenin geçerli olmadığını savunan fikre göre⁴² ortak ölüme bağlı tasarruflar ancak iki taraflı bir hukuki işlem olan miras sözleşmesi şeklinde yapılabilir⁴³. Vasiyetname, tek taraflı bir hukuki işlemdir ve bu işlemde tek taraflı olarak dönebilmek mümkündür. Vasiyetnamelerin bu özelliğinin korunabilmesi için ortak vasiyetname yapılabilmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir⁴⁴.

Ortak vasiyetnamenin çeşitlerine göre de geçersizliği noktasında farklı fikirler ileri sürülmüştür. Bir fikre göre ortak vasiyetnamelerden birlikte vasiyetname geçersiz; birbirine bağlı ve karşılıklı vasiyetnameyi ise geçerli kabul edilmiştir⁴⁵. Burada birbirine bağlı ve karşılıklı vasiyetname Türk Medeni Kanunu'nda öngörülen şekil şartlarını taşıyor ise geçerli olacaktır⁴⁶.

Başka bir görüşe göre tek bir belgede yer alan ortak vasiyetnameler kanunda düzenlenmediği için geçersizdir⁴⁷. Bir diğer görüşe göre de aynı belge ile düzenlenen ölüme bağlı tasarrufların özellikle eşlerin birbirlerine yaptıkları tasarruflar geçersizdir⁴⁸. Yukarıda da ifade edildiği üzere bu tarz bir hukuki işlemin ancak miras sözleşmesi ile yapılması halinde geçerli olacağı kabul edilmektedir⁴⁹. Bu görüş eleştirilmiş, böyle bir miras sözleşmesi geçerli olduğunda ortak vasiyetnamelerin de geçerli olması gerektiği vurgulanmıştır⁵⁰.

Bir Yargıtay kararına göre:

³⁵ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2271, Rn.7.

³⁶ HAU/POSECK/LITZENBURGER, BGB § 2271, Rn.6.

³⁷ KEIM, Christopher: "Wiederaufleben früherer letztwilliger Verfügungen durch Selbstanfechtung beim gemeinschaftlichen Testament", Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (3), 2018, s.211.

³⁸ FRANK/HELMS, § Gemeinschaftliches Testament, Rn.16.

³⁹ OLG München 24.07.2017, KEIM, s.211.

⁴⁰ OLG München 24.07.2017, KEIM, s.212.

⁴¹ Bu karar eleştirilmiştir. Zira Münih Yüksek Bölge Mahkemesinin, çocukların nihai mirasçı atanmasının eklenmesinin, kocanın tek mirasçı olarak koşulsuz atanmasını iptal ettiği yönündeki argümanı, iki miras davasının bağımsızlığını ve karşılıklı ilişkisinin doğasını yanlış değerlendirmektedir. Karıdan sonraki miras için, nihai miras, başlangıçta yalnızca, eğer koca ondan önce ölürse, çocukların kocanın mirasçıları olması gerektiği anlamına gelir. Bu nedenle, bir yedek mirasçı tayin edilmesi, vasiyet edenin varisin birincil atanmasını iptal etme iradesinin bir göstergesi değildir. Bkz. KEIM, s.212.

⁴² İMRE/ERMAN, s.173, 213; OĞUZMAN, Kemal: Miras Hukuku, 6. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995, s.95; SEROZAN/ENGİN, s.241; YILMAZ, s.182.

⁴³ İMRE/ERMAN, s.213; SEROZAN/ENGİN, s.60.

⁴⁴ GÖNEN, Doruk: El Yazılı Vasiyetname, Legal Yayıncılık, İstanbul 2007, s.21.

⁴⁵ KOCAYUSUFPAAŞAOĞLU, s.131; OLGAC, s.48, 52. Benzer bir görüşe göre de ortak vasiyetnameden kastedilen birlikte vasiyetnamedir ve burada tek taraflı irade beyanı olmadığı için geçerliliği kabul edilemez. Bkz. AYİTER/KILIÇOĞLU, s.80.

⁴⁶ YENER-KESKİN, Cansu: "Yabancılık Unsuru İçeren Vasiyetnamelerin Şekline Uygulanacak Hukuk", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 30(3), 2022, s.1107.

⁴⁷ DURAL, s.173; HELVACI, İlhan: Borçlar Hukuku, Miras Hukuku ve Eşya Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalaalar (2000-2010), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s.523.

⁴⁸ SEROZAN/ENGİN, s.241; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.178.

⁴⁹ İMRE/ERMAN, s.213.

⁵⁰ HATEMİ, Hüseyin: Miras Hukuku, 10. Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022, s.108, N.56.

"Birden fazla mirasbırakanın ölümlerinden sonra hüküm ifade etmek üzere, mamelekleri üzerinde tek taraflı olarak tasarrufta bulunmak gayesiyle, birlikte arzularını açıklamalarına ortak vasiyetname denir. Başka bir anlatımla, aynı işlemle yapılan birbiriyle iç içe geçmiş ve biri diğerine bağımlı vasiyetnameler ortak vasiyetname sayılır, bu vasiyetnameler geçersiz olup, iptali gerekir."⁵¹

Karardan anlaşılacağı üzere Yargıtay birbirine bağlı vasiyetnameleri geçersiz kabul etmiştir. Geçersizliğin türü ise iptal olarak vurgulanmıştır.

Ortak vasiyetnamenin geçersizliğinin türü noktasında ise iptal edilebilirlik ve kesin hükümsüzlük görüşleri ileri sürülmüştür:

1. İptal Edilebilirlik Görüşü

Ortak vasiyetnamenin geçersizliği konusunda ileri sürülen bir fikre göre iptal edilebilirlik söz konusudur.⁵² İptal ölüme bağlı tasarruflarda "asıl" geçersizlik türüdür. Buradaki iptal edilebilirliğin sebebini şekle aykırılık oluşturmaktadır (TMK. m.557/I b. 4). Haliyle bu fikri savunan görüşe göre iptal edilmediği sürece bu vasiyetname geçerli olacaktır. Geçersiz bir vasiyetnameyi iptal edebilmek için ise iptal davası açmak gerekecektir.⁵³

Yargıtay vermiş olduğu bir kararda geçersizliğin türünün iptal edilebilirlik olduğunu belirtmiştir.

"Somut olayda, muris S. Ç. ile dava tarihi itibarıyla halen sağ olan kardeşi H. Ç., el yazısı vasiyetnameyi birlikte imzalamışlardır. Bu durumda hukukumuzda göre ortak vasiyetnamenin geçerli olup-olmadığı, murisin işlemlerinin ortak vasiyetname niteliğinde bulunup-bulunmadığı ihtilafın çözümünde önem kazanmaktadır.....Başka bir ifade ile aynı işlemle yapılan birbiriyle iç içe geçmiş ve biri diğerine bağımlı vasiyetnameler ortak vasiyetname sayılır. Bu hali ile birisi bakımından şekil şartı tamam olmakla beraber diğeri yönünden şekil şartı eksik kalan vasiyetnameleri geçerli saymak mümkün değildir. Gerek doktrin de ve gerekse de Yargısal kararlar incelendiğinde genel olarak ortak vasiyetnamenin değil ama Medeni Kanun'daki şekil şartlarından birine (resmî-el yazısı-sözlü vasiyet) uyularak yapılmamış olanların geçersiz olduğu sonucuna varılabilir ki bu da birlikte yapılan vasiyet olacaktır. Örneğin, bir el yazısı vasiyetnameyi vasiyetçilerden biri, her iki mirasbırakanın arzularını açıklayacak şekilde yapmış ve sonra her ikisi de imzalamış iseler veya vasiyetçiler, birlikte noter önünde son arzularını açıklamış ve noter de her iki iradeyi kapsayacak şekilde bir tek belge düzenlemiş ise o zaman vasiyetname kanundaki şartlara uygun olarak yapılmadığı için geçersiz olacaktır. Bu geçersizliğin müeyyidesi ise butlan değil iptal kabiliyetidir. Zira ortada şekil şartlarını ihlal etmiş olsa dahi, şeklen bir vasiyetname vardır."⁵⁴

Yargıtay'ın bu kararından anlaşılacağı üzere ortada bir vasiyetname vardır; ancak şekle aykırılık söz konusu olduğu için iptal edilmesi gerekir. Ayrıca bu kararda iki kardeş ortak vasiyetname yapmıştır. Haliyle geçersiz de olsa Alman Hukukundan bu yönüyle ayrılmıştır.

Noterlerin ise ortak vasiyetname düzenleyemeyeceği ifade edilmiştir.⁵⁵ Haliyle ortak vasiyetname yapmak için ya el yazılı ya da sözlü vasiyetname yolu söz konusu olacaktır. Buna rağmen yapılırsa geçersiz olduğunu kabul etmek gerekecektir.

2. Kesin Hükümsüzlük Görüşü

Ortak vasiyetnamenin geçersizliğini savunan ikinci bir görüşe göre ise burada kesin hükümsüzlük yaptırımı söz konusudur. Zira tek bir metin içinde düzenlenen birlikte vasiyetname için kanun koyucu hiçbir hüküm öngörmediği için kesin hükümsüzlük⁵⁶ görüşü savunulmuştur. Bu durumda dava açmaya gerek yoktur. Ortak vasiyetname kendiliğinden hükümsüz olacaktır.

BGB § 2268 evliliğin butlanı veya sona ermesinin ortak vasiyetname üzerindeki etkisini düzenlemiştir. Hükme göre ortak vasiyetname, § 2077'de⁵⁷ belirtilen durumlarda geçersizdir (f.1). Evlilik, eşlerden birinin ölümünden önce sona ererse veya 2077. maddenin 1. fıkrasının 2. veya 3. cümlesindeki haller gerçekleşmişse, tasarruflar, bu durumda da yapıldıkları varsayılabilir ölçüde geçerli kalır (f.2).

Yunan kanunlarına göre de ortak vasiyetname yapılması mümkün değildir. grZGB Art. 1717'ye göre

⁵¹ Yargıtay 2.HD., 02.10.2000, E.11615, K.2000/11521.

⁵² DURAL, s.170; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.351; İMRE/ERMAN, s.214; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.179; ERGÜNE, s.298, dn.783; OLGAC, s.53; EREN/YÜCER-AKTÜRK, s.131; MEMİŞ, Yusuf: Noterlerin Hukuki Sorumluluğu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s.826; GÜNAY, 2015, s.266; GÜNAY, 2023, s.169; TÜRK, Burak: Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Geçersizlik Halleri, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020, s.126; ÖZTÜRK, Mehmet: Resmi Vasiyetname, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2019, s.138; ŞENER, s.14.

⁵³ AYAN, Mehmet, Miras Hukuku, 11. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023, s.179, 182; YILMAZ, s.176.

⁵⁴ Yargıtay 3.HD., 17.02.2014, E.2013/18224, K.2014/2251.

⁵⁵ MEMİŞ, s.834. Burada ayrıca noterin sorumluluğu da söz konusu olacaktır.

⁵⁶ ESCHER, Arnold: İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Miras Hukuku, Çeviren: Sabri Şakir Ansay, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara 1949, s.86; ULU, Şükrü Erdoğan: Vasiyet Akdi Tatbikatı, Adalet Dergisi, (3), 1955, s.222; TEKDOĞAN, s.103; GÜNERİ, Cemal: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018, s.25; ERCOŞKUN-ŞENOL, H. Kübra: Ölüme Bağlı Tasarruflar ve Özellikle Bu Tasarruflardaki Koşullar ve Yüklemeler, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2011, s.45.

⁵⁷ § 2077 evliliğin iptalinin ya da sona ermesinin vasiyetnameye olan etkisini düzenlemektedir. Hükme göre; (1) Vasiyetnameyi düzenleyen kişinin eşi için yaptığı bir ölüme bağlı tasarruf, evlilik, vasiyetnameyi düzenleyen ölümünden önce sona ermişse geçersiz olur. Vasiyetnameyi düzenleyen ölümü sırasında boşanma koşulları yerine getirilmişse ve vasiyetnameyi düzenleyen boşanma için başvurmuşsa veya buna rıza göstermişse, bu evliliğin feshine eşdeğerdir. Aynı durum, vasiyetnameyi düzenleyen ölümü sırasında evliliğin feshi için başvurma hakkına sahip olması ve başvuruda bulunması halinde de geçerlidir. (2) Vasiyetnameyi düzenleyen nişanlı için yaptığı bir ölüme bağlı tasarruf, nişanlılığın vasiyetnameyi düzenleyen ölümünden önce sona ermesi halinde geçersiz olur. (3) Vasiyetnameyi düzenleyen böyle bir durumda da tasarrufta bulunacağı varsayılabiliriyorsa, tasarruf geçersiz değildir.

birkaç kişi aynı belge ile vasiyetname düzenleyemez. Üçüncü kişiler lehine ortak vasiyetnamede, birden çok vasiyetname düzenleyenin karşılıklı olarak birbirini mirasçı olarak tayin ettiği ortak vasiyetnameler geçersizdir⁵⁸.

B. Ortak Vasiyetnamenin Geçerli Olduğu Görüş

Karşılıklı vasiyetname ve birbirine bağlı vasiyetnamede Kanun'da öngörülen şekil şartlarına riayet edilmek şartıyla geçerli kabul edilme eğilimi söz konusudur. Zira şarta bağlı vasiyetname yapılmasına bir engel bulunmamaktadır⁵⁹.

Bir fikre göre de ortak vasiyetnamenin aynı kâğıtta yer aldığı hallerde iki ayrı vasiyetnamenin şartları gerçekleşmiş ise tasarruflar birbirlerine bağlı olsa bile iki bağımsız vasiyetname olarak geçerli sayılabilir⁶⁰. Böylelikle tasarrufta bulunanın iradesine üstünlük tanınmış olacaktır. Bir başka görüşe göre de ortak vasiyetnameler mümkündür ve herhangi iki veya daha fazla kişi tarafından düzenlenebilir⁶¹. Yargıtay ise çok eski tarihli bir kararında karşılıklı vasiyetnameyi geçerli olarak kabul etmiştir⁶².

Almanya'da Alman Hukukuna göre düzenlenmiş bir ortak vasiyetname Milletlerarası Özel Hukuk prensibi gereği Türkiye'de de geçerli olacaktır⁶³. Ancak mirasbırakan Türk ve Türkiye'de bulunan taşınmazlar hakkında ise Türk Hukuku uygulanacaktır. Bu durum Avrupa Miras Antlaşması'nda da ifade edilmiştir.

Yargıtay'ın vermiş olduğu bir karara göre de,

“Dava vasiyetnamenin iptali istemidir.... Davalının itirazı nedeniyle vasiyetnamenin tercümesi yeniden yaptırılmıştır. Buna göre muris ... ile davalı ... birbirlerini karşılıklı olarak mirasçı nasbetmişlerdir. Bu vasiyetname ortak vasiyetname niteliklidir. Nihai mirasçı olarak ...'ü belirlemişlerdir. Vasiyetname (yurt dışında) yapıldığı için 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanununun 20. maddesindeki 4 nolu bendindeki atf gereğince uygulanacak olan aynı kanununun 7. maddesi uyarınca geçerli sayılması gerekir. Çünkü vasiyetname ... Kanunlarına aykırı değildir. Şekil sorunu yoktur. Bu vasiyetname hukuka ve ahlaka aykırılık teşkil etmez. Temyiz sürecinde 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanununun 20. maddesi; “Miras ölenin millî hukukuna tâbidir. Türkiye'de bulunan taşınmazlar hakkında Türk Hukuku uygulanır. Mirasın açılması sebeplerine, iktisabına ve taksimine ilişkin hükümler terekenin bulunduğu ülke hukukuna tâbidir... Mirasbırakan, Türk vatandaşdır. ... ortak vasiyetname bu hali ile mirasbırakanın millî hukuku olan Türk Hukukuna uygun şekilde yapılmamış olduğundan geçersiz olup iptali gerekir. Mahkemece, mirasbırakanın millî hukukuna uygun olmayan vasiyetnamenin iptaline karar verilmesi gerekirken, yanlıgılı değerlendirme ile istemin reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.”⁶⁴

Ortak vasiyetnamelerde taraflardan birinin iradesi sakatlanmış ise diğer vasiyetnameyi ayakta tutmak tercih edilmektedir⁶⁵.

V. ORTAK VASIYETNAMEDE TAHVİL

Ele alınması gereken bir diğer konu ise tahvil müessesidir. Tahvil geçersiz bir hukuki işlemin ayakta tutulabilmesi için geçerli bir başka hukuki işlemin şartlarını taşıması kaydıyla geçerli olan başka hukuki işlem olarak ayakta tutulmasıdır⁶⁶. Ancak burada dikkat edilmesi gereken tarafların bu tahvili istemeleri gerekir. Haliyle iradenin olmadığı bir durumda tahvili kabul etmek mümkün değildir.

A. Tahvili Kabul Eden Görüş

Birlikte vasiyetnamenin şekle aykırılıktan dolayı iptal edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak tahvil müessesini işletmenin mümkün olduğu hallerde ölüme bağlı tasarruflar ayakta tutulabilmektedir. Ancak bunun için ölüme bağlı tasarruflar arasında bir bağımlılık söz konusu olmamalıdır⁶⁷.

Ortak vasiyetnamelerin yorumunda her iki eşin iradesinin de değerlendirilmesi gerekir⁶⁸. Zira karşılıklı bağıllık ve eşlerden birini ölümü halinde diğerinin vasiyetnameden dönme imkânı söz konusu

⁵⁸ LEIPOLD, s.142.

⁵⁹ DURAL/ÖZ, s.54; SEROZAN/ENGİN, s.241; DURAL, s.172; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.132; ERGÜNE, s.26; ANTALYA/SAĞLAM, s.162-163; Ayrıca bkz. KOYUNCU, s.27; GENÇCAN, Ömer Uğur: Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021, s.421; İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.179; OLGAC, s.50; ÇİFTÇİ, s.32; ERÇOŞKUN-ŞENOL, s.45; TÜRK, s.126. Ortak vasiyetnamenin olması gereken hukuk bakımından kabul edilmesinin isabetli olacağı yönünde bkz. İNCE-AKMAN, s.278.

⁶⁰ SEROZAN/ENGİN, s.241; İMRE/ERMAN, s.213, dn.42.

⁶¹ BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter/SCHÜTZ-GÄRDÉN, Bettina: Erbrecht, 3. Auflage, C.H.BECK, München 2019, N.73.

⁶² Yargıtay 2.HD., 27.02.1955, E.6030, K.5945.

⁶³ HELVACI, s.525-526; KOYUNCU, s.27. Bu konu hakkında ayrıca bkz. AYKAN-KURT, s.144 vd; BARAN-ÇELİK, Neşe: Milletlerarası Unsurlu Ölüme Bağlı Tasarruflara Uygulanacak Hukukun Tayini, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, s.166. Geniş bilgi için bkz. YENER-KESKİN, s.1106 vd.

⁶⁴ Yargıtay 3.HD., 17.12.2012, E.2012/15904, K.2012/25905.

⁶⁵ SCHÖMMER, Hans Peter/KESER, Nebi, Internationales Erbrecht, C.H.BECK, München 2004, N.84.

⁶⁶ Geniş bilgi için bkz. ESENER, Turhan: “Hukuki Muamelelerde Tahvil”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(1-4), 1959, s.234 vd; HAVUTÇU, Ayşe: “Şekle Aykırılık Nedeniyle Geçersiz Hukuki İşlemlerin Tahvili”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3(1-4), 1987, s.643 vd; KAŞAK, Fahri Erdem: “Ölüme Bağlı Tasarrufların Tahvili”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 71(3), 2022, s.971 vd.

⁶⁷ SEROZAN/ENGİN, s.241; DURAL, s.171; GENÇCAN, s.422.

⁶⁸ STAGL, Jakob Fortunant, Der Wortlaut als Grenze der Auslegung von Testamenten, 2. Auflage, Manz Verlag, Wien 2005, s.97, 98; SÄCKER, Franz Jürgen/RIXECKER, Roland/OETKER, Hartmut/LIMPERG Bettina/MUSIELAK, Hans-Joachim: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 9. Auflage, C.H.BECK, München 2022, BGB 2269, Rn.17.

olmayacaktır⁶⁹.

Bir görüşe göre birlikte vasiyetname şekil bakımından olması gereken şartları taşıyor ise tahvil yoluyla kişinin kendi vasiyetnamesi olarak değerlendirilebilir⁷⁰.

Bir başka görüşe göre resmi şekilde yapılmış ortak vasiyetnameler, şekil şartları gerçekleşmiş ise, miras sözleşmesi olarak geçerli sayılabilir⁷¹. Ancak diğer bir görüşe göre de taraflarda miras sözleşmesi yapma iradesi yoksa tahvil burada kabul edilmemelidir. Zira vasiyetname tek taraflı olarak geri alınabilirken aynı imkân miras sözleşmesinde yer almayacaktır⁷².

Eşlerden birinin kaleme aldığı fakat her iki eşin de imzaladığı ortak vasiyetname ise kaleme alan eş bakımından tahvil yoluyla ayakta tutulurken diğer eş bakımından ise geçersiz olacaktır⁷³.

Başka bir kararda da Yargıtay noterde yapılan karşılıklı vasiyetnameyi miras sözleşmesi olarak değerlendirip ayakta tutmuştur⁷⁴.

B. Tahvili Kabul Etmeyen Görüş

Doktrindeki bir diğer görüş ise tahvil müessesini kabul etmemektedir⁷⁵. Bu görüşü destekleyen bir fikre göre vasiyetnameden tek taraflı olarak dönülmesinin mümkün olduğu hallerde tarafların miras sözleşmesi iradesi yoksa tahvil kabul edilmemelidir⁷⁶. Özellikle birbirine bağlı vasiyetnamelerde tahvil yoluyla bu vasiyetnamelerin ayakta tutulması söz konusu olmayacaktır.

Ortak vasiyetname yerine tartışmalara son vermek için miras sözleşmesinin yapılması tavsiye edilmektedir⁷⁷. Burada “miras sözleşmesi” ile “vasiyetname” arasındaki durum “sorunlu melez varlık” olarak değerlendirilmiştir⁷⁸. Sonuç itibarıyla birlikte vasiyetnamede de tahvilin mümkün görülmemiştir.

VI. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ortak vasiyetname Türk Hukukunda düzenlenmemekle birlikte geçerli olup olmadığı hususunda tartışmalar yapılmıştır. Bu vasiyetname türünün geçersizliğini ileri sürenler, ortak tasarrufların miras sözleşmesi şeklinde yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Oysa ortak vasiyetname için karşılıklı bir irade beyanına gerek bulunmamaktadır. Ancak tasarrufta bulunan kişinin iradesine üstünlük tanınması (favor testamenti) ilkesinden hareketle geçersizliğin kabul edildiği hallerde şartları taşımak kaydıyla tahvil yoluyla miras sözleşmesi olarak kabul edilebilir. Bunun için ise ortak vasiyetnamenin resmi vasiyetname koşullarına uygun yapılması gerekmektedir. Haliyle el yazılı ya da sözlü vasiyetname yoluyla yapılmış bir ortak vasiyetname geçersiz olduğu takdirde tahvil yoluyla ayakta tutulması mümkün görünmemektedir. Ortak

⁶⁹ ERGENE, s.25.

⁷⁰ DURAL, s.172; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.132; SEROZAN/ENGİN, s.241; ERGÜNE, s.261-262; GÜNERİ, s.27; ÖZTÜRK, s.139. Her bir vasiyetnamenin ayrı ayrı değerlendirildiğinde birlikte ve karşılıklı vasiyetnamenin geçerli olabileceği yönünde bkz. KAŞAK, s.1006. Ayrıca bkz. BAYGIN, Cem: Ölümüne Bağlı Tasarruflarda Yorum, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(1-2), 2000, s.585.

⁷¹ BAYGIN, s.585.

⁷² İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s. 300.

⁷³ DURAL, s.171; KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, s.131; KANETİ, s.199; BAYGIN, s.585.

⁷⁴ “Davacıların murisi ile eşinin tek bir resmi senetle tüm mal varlıklarını davalılara vasiyet ettikleri bu vasiyetnamenin hem şekil eksikliği hem de ortak vasiyetname niteliğinde bulunduğu iddiası ile iptali istenmiştir.

Birden fazla miras bırakanın ölümlerinden sonra hüküm ifade etmek üzere, mamelekleri üzerinde tek taraflı olarak tasarrufta bulunmak gayesiyle, birlikte arzularını açıklamalarına ortak vasiyetname denir. Ortak vasiyetnamelerin, bu niteliği alabilmeleri için önemli olan, vasiyetnamelerin bir tek işlemde birleşmeleri olmayıp birden fazla şahsın mamelekleri üzerinde birlikte tasarrufta bulunma müşterek iradelerin varlığıdır... Daha başka bir ifade ile aynı işlemle yapılan birbiriyle iç içe geçmiş ve biri diğerine bağımlı vasiyetnameler ortak vasiyetname sayılır. Bu hali ile birisi bakımından şekil şartı tamam olmakla beraber diğeri yönünde şekil şartı eksik kalan vasiyetnameleri geçerli saymak mümkün değildir. Vasiyetçilerden birisi tarafından el yazısı ile düzenlenen ve fakat diğeri tarafından da imzalanan vasiyetnameyi bu cümleden saymak mümkündür.

Miras sözleşmesi ve sair kurumlar çerçevesinde yorumlanmak mümkün oldukça murisin son arzularını ayakta tutmak gerekir. Senedin vasiyetname şeklinde adlandırılması önem taşımaz. Böyle olunca, resmi şekilde yapılmış olan ortak tasarrufta tarafların açıkladıkları işlemler birbirine bağımlı ise olayın miras mukavelesi olarak nitelendirilmesi, taraflardan biri diğerine bazı mükellefiyetler yüklemiş veya bazı ikame şartları konmuşsa her iki irade açıklamasının geçerli kabulü son arzularına uygun düşen bir yorum tarzı olur. Ortak işlemin miras mukavelesi niteliğinde kabulü halinde ancak tek taraflı fesih haklarının saklı tutulması, mirastan iskat sebeplerinin ortaya çıkması, karşı edimin yerine getirilmemesi, ehliyetsizlik veya bir irade sakatlığı, şekil eksikliği sebeplerine bağlı olarak ve kural olarak da akit tarafça feshedilebileceği gözden uzak tutulmamalıdır Taraflardan birinin ölümünden sonra diğerinin şartları oluşmadan tek taraflı feshi hüküm ifade etmez.” Bkz. Yargıtay 2.HD., 02.03.1990, E.1989/9067, K.1990/2434.

Yargıtay’ın başka bir kararına göre “....Dava, vasiyetnamenin iptali istemine ilişkindir. Genel olarak ortak vasiyetnamenin değil ama Medeni Kanundaki şekil şartlarından birine uyularak yapılmamış olanların geçersiz olduğu sonucuna varılabilir ki bu da birlikte yapılan vasiyet olacaktır. Örneğin, bir el yazısı vasiyetnameyi vasiyetçilerden biri, her iki mirasbırakanın arzularını açıklayacak şekilde yapmış ve sonra her ikisi de imzalamış iseler veya vasiyetçiler, birlikte noter önünde son arzularını açıklamış ve noter de her iki iradeyi kapsayacak şekilde bir tek belge düzenlemiş ise o zaman vasiyetname davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yanlış nitelendirme ve hatalı gerekçe ile davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir.” Bkz. Yargıtay 3.HD., 16.01.2019, E.2017/12298, K.2019/146.

⁷⁵ ATLI, s.31; ŞENER, s.13.

⁷⁶ İNAN/ERTAŞ/ALBAŞ, s.300; MAZLUM, İsmet: Ölümüne Bağlı Tasarrufların Yorumu, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(2), 2012, s.127.

⁷⁷ LEIPOLD, s.144.

⁷⁸ EICKELBERG, Jan: Die Anforderungen an den Widerruf beim gemeinschaftlichen Testament, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, 2019, Heft 10, s.558.

vasiyetname türlerinden birlikte vasiyetnamenin geçersiz diğer iki vasiyetname türünün ise geçerliliği noktasında öğretide hâkim görüş mevcuttur.

Birlikte vasiyetnamede birden fazla mirasbırakan aynı anda ve aynı belge içinde son arzularını açıkladıkları için Türk Hukuku bakımından böyle bir vasiyetnamenin yapılması ve ayakta tutulması mümkün değildir. Zira vasiyetname yapma koşulları bakımından özellikle el yazılı vasiyetname sıkı şekil kurallarına bağlıdır. Taraflardan birinin, her iki kişinin iradesini yansıtacak şekilde bir vasiyetnameyi kaleme alması ve her iki tarafın bu vasiyetnameyi imzalaması Türk Hukuku bakımından söz konusu olamaz. Geçersizliğin türü ise iptaldir. İptal ölüme bağlı tasarruflarda etkili olan “asıl” geçersizlik türüdür. Ortada şeklen de olsa bir vasiyetname vardır. Bu sebeple birlikte vasiyetname şekil eksikliğinden dolayı iptal edilebilir. Haliyle iptal edilmezse geçerli bir vasiyetname olarak varlığını sürdürecektir. Tahvil müessesini ise burada işletmek mümkün olabilir. Örneğin A ve B'nin birlikte vasiyetnamesini A baştan sona kendisi yazmış ise A için tahvil yoluyla geçerli bir el yazılı vasiyetname olarak kabul edilebilir.

Karşılıklı vasiyetnamede ise kişiler karşılıklı olarak birbirlerine ölüme bağlı bir tasarrufta bulunmaktadırlar. Kanaatimizce burada hukuka aykırılık söz konusu olmadığı için Türk Hukuku bakımından da karşılıklı vasiyetnamenin geçerli kabul edilmesi gerekmektedir. Alman Hukukunda eşler bu vasiyetname yoluna sıklıkla başvurmaktadır. Bu vasiyetname türünde ölüme bağlı tasarrufu yapanlar aynı anda ölecek olurlarsa tasarrufu ifa edecek kişi kalmayacağı için mirasbırakanın terekesi kendi mirasçılara geçecektir.

Birbirine bağlı vasiyetnamede, vasiyetnamelerden birinin geçerliliği diğerinin geçerliliğine bağlıdır. Haliyle burada şarta bağlı vasiyetname bulunmaktadır. Türk Hukuku bakımından da şarta bağlı vasiyetname yapılmasına bir engel bulunmamaktadır. Birbirine bağlı vasiyetname ile karşılıklı vasiyetname bir arada yapılabilir. Karma nitelikteki bu vasiyetname türü de geçerli kabul edilmelidir. Öğretide ise birbirine bağlı vasiyetnameyi ortak vasiyetname olarak kabul etmeyen görüş bulunmaktadır. İki tasarrufun arasındaki bağdan dolayı bu vasiyetname türü ortak vasiyetname olarak kabul edilebilir.

Alman Hukukundan yola çıkılacak olursa karşılıklı ve birbirine bağlı vasiyetnamede dikkat edilmesi gereken husus, bu vasiyetnameyi yapanların eşler olması gerektiğidir. Zira bu vasiyetnameyi düzenlemekteki amaç eşlerin, çocuklarının menfaatlerini korumak istemeleridir. Bu sebeple Türk Hukukunda da bu vasiyetname türlerini geçerli kabul ederken her ne kadar tanımlarda net bir şekilde ifade edilmese de tarafların eşler olması aranmalıdır. Ayrıca tartışmalara son vermek adına Türk Medeni Kanunu'nda karşılıklı ve birbirine bağlı vasiyetnameye yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- AĞCA-TOPLANDI, Pınar: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008.
- ANTALYA, O. Gökhan/SAĞLAM, İpek: Miras Hukuku Cilt III, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ATLI, Banu: Ölüme Bağlı Tasarrufların Hükümsüzlüğü ve Hükümden Düşmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.
- AYAN, Mehmet, Miras Hukuku, 11. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- AYDIN, Sema: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu Kapsamında Sözlü Vasiyetname, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2016.
- AYKAN-KURT, Banu: Yabancı Unsurlu Vasiyetnamelere Uygulanacak Hukuk ve Türkiye'deki Sonuçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2023.
- AYİTER, Nuşin/KILIÇOĞLU, Ahmet M.: Miras Hukuku, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 1989.
- BARAN-ÇELİK, Neşe: Milletlerarası Unsurlu Ölüme Bağlı Tasarruflara Uygulanacak Hukukun Tayini, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- BASTY, Gregor: “Bindungswirkung bei Erbvertrag und gemeinschaftlichem Testament”, Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (2), 2000, s.73-79.
- BAYGIN, Cem: “Ölüme Bağlı Tasarruflarda Yorum”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(1-2), 2000, s.567-594.
- HAU, Wolfgang/POSECK, Roman: BeckOK Bürgerliches Gesetzbuch, 61 Edition, C.H.BECK, München 2022.
- BURANDT, Wolfgang/ROJAHN, Dieter: Erbrecht, 3. Auflage, C.H.BECK, München 2019.
- ÇABRİ, Sezer: Miras Hukuku Şerhi (TMK m.495-574) Cilt I, Güncellenmiş 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- ÇİFTÇİ, Hasan: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- DURAL, Mustafa: “İsviçre Türk Hukukunda Ortak (Müşterek) Vasiyetnameler”, Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, 3(4), 1969, s.165-173.
- DURAL, Mustafa/ÖZ, Turgut: Türk Özel Hukuku Cilt 4 Miras Hukuku, 13. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2019.
- EICKELBERG, Jan: “Die Anforderungen an den Widerruf beim gemeinschaftlichen Testament”, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, 2019, Heft 10, s.557-564.
- ERCOŞKUN-ŞENOL, H. Kübra: Ölüme Bağlı Tasarruflar ve Özellikle Bu Tasarruflardaki Koşullar ve Yüklemeler, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2011.
- EREN, Fikret/YÜCER-AKTÜRK, İpek: Türk Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2023.
- ERGÜNE, Mehmet Serkan: Vasiyetnamenin Yorumu, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2011.
- ESCHER, Arnold: İsviçre Medeni Kanunu Şerhi, Miras Hukuku, Çeviren: Sabri Şakir Ansay, Yeni Cezaevi Matbaası, Ankara 1949.
- ESENER, Turhan: “Hukuki Muamelelerde Tahvil”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(1-4), 1959, s.234-259.
- FRANK, Rainer/HELMS, Tobias: Erbrecht, 7. Auflage, C.H.BECK, München 2018.
- GENÇCAN, Ömer Uğur: Miras Hukuku, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2021.
- GÖNEN, Doruk: El Yazılı Vasiyetname, Legal Yayıncılık, İstanbul 2007.
- GÜNAY, Erhan: Miras Hukukunda Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davaları, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- GÜNAY, Erhan: Soru ve Cevaplarla Miras El Kitabı, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.

- GÜNERİ, Cemal: Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2018.
- HATEMİ, Hüseyin: Miras Hukuku, 10. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2022.
- HAVUTÇU, Ayşe: “Şekle Aykırılık Nedeniyle Geçersiz Hukuki İşlemlerin Tahvili”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3(1-4), 1987, s.643-681.
- HELVACI, İlhan: Borçlar Hukuku, Miras Hukuku ve Eşya Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalaalar (2000-2010), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010.
- İMRE, Zahit/ERMAN, Hasan: Miras Hukuku, 7. Baskı, Der Yayınları, İstanbul 2010.
- İNAN, Ali Naim/ERTAŞ, Şeref/ALBAŞ, Hakan: Miras Hukuku, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- İNCE-AKMAN, Nurten: Vasiyetname Yapma Özgürlüğünün Sınırları, Filiz Kitabevi, İstanbul 2023.
- KAŞAK, Fahri Erdem: “Ölümüne Bağlı Tasarrufların Tahvili”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 71(3), 2022, s.971-1015.
- KEIM, Christopher: “Wiederaufleben früherer letztwilliger Verfügungen durch Selbstanfechtung beim gemeinschaftlichen Testament”, Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (3), 2018, s.211-214.
- KIRAC, Onur: Vasiyetnamenin Yürürlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2021.
- KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, Necip: Miras Hukuku, 3. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987.
- KOYUNCU, Ferhat: Sözlü Vasiyetname, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- KÖPRÜLÜ, Bülent: Miras Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1985.
- LEIPOLD, Dieter: “Das Europäische Erbrecht (EuErbVO) und das deutsche gemeinschaftliche Testament”, Zeitschrift für Erbrecht und Vermögensnachfolge, (3), 2014, s.139-144.
- MAZLUM, İsmet: “Ölümüne Bağlı Tasarrufların Yorumu”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(2), 2012, s.109-133.
- MEMİŞ, Yusuf: Noterlerin Hukuki Sorumluluğu, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- SÄCKER, Franz Jürgen/RIXECKER, Roland/OETKER, Hartmut/LIMPERG Bettina: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, 9. Auflage, C.H.BECK, München 2022.
- OĞUZMAN, Kemal: Miras Hukuku, 6. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.
- OLGAÇ, Furkan: Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Koruma Önlemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- ÖZTÜRK, Mehmet: Resmi Vasiyetname, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2019.
- ÖZÜĞÜR, Ali İhsan: Türk Medeni Kanunu’ndan Önce ve Sonra Miras Hukuku Cilt I, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.
- RÖRMERMANN, Volker, Münchener Anwaltshandbuch GmbH-Recht, 5. Auflage, C.H.BECK, München 2023.
- RUHİ, Ahmet Cemal/ RUHİ, Canan: Vasiyetname, Miras Sözleşmesi, Ölümüne Bağlı Tasarrufların İptali ve Tenkis Davası, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
- RUHİ, Ahmet Cemal/RUHİ, Canan: Vasiyetname ve Miras Sözleşmesinden Kaynaklanan Davalar, 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- SCHMUCKER, Andrea: “Die Wechselbezüglichkeit von Verfügungen in gemeinschaftlichen Testamenten in der Rechtsprechung des BayObLG“, Mitteilungen des Bayerischen Notarvereins, (6), 2001, s. 526-536.
- SCHÖMMER, Hans Peter/KESEN, Nebi: Internationales Erbrecht, C.H.BECK, München 2004.
- SEROZAN, Rona/ENGİN, Baki İlkay: Miras Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- STAGL, Jakob Fortunant: Der Wortlaut als Grenze der Auslegung von Testamenten, 2. Auflage, Manz Verlag, Wien 2005.
- SÜB/HASS: Erbrecht in Europa, zerb Verlag, Baden/ Basel 2004.
- ŞENER, Esat: “Noterlerin Düzenlediği Ortak (Müşterek) Vasiyetnameler Üzerine Düşünceler,” Türkiye Noterler Birliği Dergisi, (22), 1979, s.11-14.
- TEKDOĞAN, Aydın: Vasiyetnamenin Tenfizi ve İptali Davaları, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2022.
- TÜRK, Burak: Resmi Vasiyetnamenin Düzenlenmesi ve Geçersizlik Halleri, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2020.
- ULU, Şükrü Erdoğan: “Vasiyet Akdi Tatbikati”, Adalet Dergisi, (3), 1955, s.218-226.
- YENER-KESKİN, Cansu: “Yabancılaşma İçeren Vasiyetnamelerin Şekline Uygulanacak Hukuk”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 30(3), 2022, s.1079-1113.
- YILMAZ, Süleyman: Medeni Hukuk Cilt IV Miras Hukuku, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2024.

Yazar Beyanı | Author's Declaration

Mali Destek | Financial Support: Yazar Yasemin DURAK, bu çalışmanın araştırılması, yazarlığı veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır. | Yasemin DURAK, who is the author has not received any financial support for the research, authorship, or publication of this study.

Yazarların Katkıları | Authors's Contributions: Bu makale yazar tarafından tek başına hazırlanmıştır. | This article was prepared by the author alone.

Çıkar Çatışması/Ortak Çıkar Beyanı | The Declaration of Conflict of Interest/Common Interest: Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması veya ortak çıkar beyan edilmemiştir. | No conflict of interest or common interest has been declared by the author.

Etik Kurul Onayı Beyanı | The Declaration of Ethics Committee Approval: Çalışmanın herhangi bir etik kurul onayı veya özel bir izne ihtiyacı yoktur. | The study doesn't need any ethics committee approval or any special permission.

Araştırma ve Yayın Etiği Bildirgesi | The Declaration of Research and Publication Ethics: Yazar, makalenin tüm süreçlerinde İnÜHFD'nin bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyduğunu ve verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığını, karşılaşılabilecek tüm etik ihallerde İnÜHFD'nin ve editör kurulunun hiçbir sorumluluğunun olmadığını ve bu çalışmanın İnÜHFD'den başka hiçbir akademik yayın ortamında değerlendirilmediğini beyan etmektedir. | The author doesn't make any falsification of the data collected. In addition, she declares that Inonu University Law Review and its editorial board have no responsibility for any ethical violations that may be encountered, and that this study has not been evaluated or published in any academic publication environment other than Inonu University Law Review.